

Гурбетчийското градинарство като локално наследство: българо-унгарски паралели върху процесите на оценностяване. По примери от селата Поликраище и Драганово. Част 2

Валентин Воскресенски

<http://doi.org/10.7546/BF.2.2024.03>

Литература

Бокова, Ирена 1999: Българският корен – словесни интерпретации и обредни практики (българските градинари в Унгария). – В: *Българи в Унгария. Материали от научната конференция, проведена в Будапеща на 9–10 ноември 1997 година*. Будапеща: БРС, 164–173 [Bokova, Irena 1999: Bulgarskiyat koren – slovesni interpretatsii i obredni praktiki (bulgarskite gradinari v Ungaria). – In: *Bulgari v Ungaria. Materiali ot nauchnata konferentsiya, provedena v Budapeshta na 9–10 noemvri 1997 godina*. Budapeshta: BRS, 164–173].

Ботушаров, Любен 2015: И за какво ни е Съборът в Копривщица? – *Български фолклор*, № 2, 145–174 [Botusharov, Lyuben 2015: I za kakvo ni e Saborat v Koprivshtitsa? – *Bulgarski folklor*, No. 2, 145–174].

Вуков, Николай 2014: „Наследството“ на социализма: теоретични и методологични предизвикателства. – В: *Дни на наследството 2013*. София: Академично издателство „Проф. Марин Дринов“, 133–148 [Vukov, Nikolay 2014: „Nasledstvoto“ na sotsializma: teoretichni i metodologichni predizvikatelstva. – In: *Dni na nasledstvoto 2013*. Sofia: Akademichno izdatelstvo „Prof. Marin Drinov“, 133–148].

Гаврилова, Райна 2018: Храна и публичност: срещи в празника. – *Българска етнология*, № 4, 488–506 [Gavrilova, Rayna 2018: Hrana i publichnost: sreshti v praznika. – *Bulgarska etnologiya*, No. 4, 488–506].

Ганева-Райчева, Валентина 2004: *Българите в Унгария – проблеми на културната идентичност*. София: Академично издателство „Марин Дринов“ [Ganeva-Raycheva, Valentina 2004: *Bulgarite v Ungaria – problemi na kulturnata identichnost*. Sofia: Akademichno izdatelstvo „Marin Drinov“].

Гогев, Илия 2018: *Из миналото на Драганово. Страници от осемвековната история на село Драганово, Горнооряховско*. Велико Търново: Фабер [Gogev, Iliya 2018: *Iz minaloto na Draganovo. Stranitsi ot osemvekovnata istoriya na selo Draganovo, Gornooryahovsko*. Veliko Tarnovo: Faber].

Григоров, Григор Хар. 2013: Света Марина. – В: *Речник на термините от словесния фолклор. България*. Съст. Ярослав Отченасhek, Вихра Баева. Прага–София: ИЕФЕМ – БАН, 276 [Grigorov, Grigor Har. 2013: Sveta Marina. – In: *Rechnik na terminite ot slovesniya folklor. Bulgaria*. Sast. Yaroslav Otchenashek, Vihra Baeva. Praga–Sofia: IEFEM – BAN, 276].

Григоров, Григор 2022: За дуалистичния характер на българския граждански празничен календар. – *Български фолклор*, № 1, 3–27 [Grigorov,

Grigor 2022: Za dualistichniya harakter na bulgarskiya grazhdanski praznichen calendar. – *Bulgarski folklor*, No. 1, 3–27].

Гюров, Александър 2003: *Наследство на столетията. Следите на българите в унгарските земи*. София: Гутенберг [Gyurov, Aleksandar 2003: *Nasledstvo na stoletiyata. Sledite na bulgarite v ungarskite zemi*. Sofia: Gutenberg].

Гюров, Александър 2005: За основните фактори и традиции на трите български преселнически вълни в унгарските земи. – В: *90 години Дружество на българите в Унгария. Будапеща*, БРС, 42–67 [Gyurov, Aleksandar 2005: Za osnovnite faktori i traditsii na trite bulgarski preselnicheski valni v ungarskite zemi. – In: *90 godini Druzhestvo na bulgarite v Ungaria*. Budapeshta, BRS, 42–67].

Иванчев, Петър 2004: *Летопис на читалището в село Драганово*. [Ivanchev, Petar 2004: *Letopis na chitalishteto v selo Draganovo*].

Иринков, Георги 2011: Тодор Нейков-Брадата. – В: *Село Поликраище – пътища на духа*. Съст. Йордан Кушев. Велико Търново: ПИК, 128–130 [Irinkov, Georgi 2011: Todor Neykov-Bradata. – In: *Selo Polikraishte – patishta na duha*. Sast. Yordan Kushev. Veliko Tarnovo: PIK, 128–130].

Казаларска, Светла 2022а: Празникът „Кюстендилска пролет“ и социалистическата празничност: „Изобретяването“ на празника (Част I). – *Български фолклор*, № 1, 53–76 [Kazalarska, Svetla 2022a: Praznikat „Kyustendilska prolet“ i sotsialisticheskata praznichnost: „Izobreyavaneto“ na praznika (Chast I). – *Bulgarski folklor*, No. 1, 53–76].

Казаларска, Светла 2022б: Празникът „Кюстендилска пролет“ и социалистическата празничност: Идеология и политики (Част 2). – *Български фолклор*, № 3, 299–313 [Kazalarska, Svetla 2022a: Praznikat „Kyustendilska prolet“ i sotsialisticheskata praznichnost: Ideologiya i politiki (Chast 2). – *Bulgarski folklor*, No. 3, 299–313].

Българска етнология/2018: *Българска етнология*, 2018, № 3. Съст. Даниела Колева, Евгения Троева [Bulgarska etnologiya, 2018, No. 3. Sast. Daniela Koleva, Evgenia Troeva].

Колева, Даниела 2021: Празниците при социализма и техните употреби. – *Семинар_BG*, № 20 [Koleva, Daniela 2021: Praznitsite pri sotsializma i tehните upotrebi. – *Seminar_BG*, No. 20]. – <https://www.seminar-bg.eu/spisanie-seminar-bg/broy20/789-praznitsite-prisotsializmai-tehnite-upotrebi.html> (8.04.2024).

Кушева, Татяна 2009: *Път през годините*. Велико Търново: ПИК [Kusheva, Tatyana 2009: *Pat prez godinite*. Veliko Tarnovo: PIK].

Кушев, Никола и др. 2007: *Покълналите семена на времето. ОТКЗС „Октомврийска победа“ с. Поликраище, Великотърновски окръг*. Велико Търново: ПИК [Kushev, Nikola i dr. 2007: *Pokalnalite semena na vremeto. OTKZS „Oktomvriyska pobeda“ s. Polikraishte, Velikotarnovski okrag*. Veliko Tarnovo: PIK].

Кушев, Йордан (съст.) 2011: *Село Поликраище – пътица на духа*. Велико Търново: ПИК [Kushev, Yordan (sast.) 2011: *Selo Polikraishte – patishta na duha*. Veliko Tarnovo: PIK].

Манев, Тодор 1938: *История на българското градинарство. Юбилеен сборник по случай 10 години от основаване на Българския градинарски съюз (1928–1938)*. София [Manev, Todor 1938: *Istoriya na bulgarskoto gradinarstvo. Yubileen sbornik po sluchay 10 godini ot osnovavane na Bulgarskiya gradinarski sayuz (1928–1938)*. Sofia].

Менхарт, Кристина 2017: Култът на Св. Марина (Св. Маргарита Антиохийска) в България, Унгария и при българите в Унгария. – *ДЗЯЛО*, № 10 [Menhart, Kristina 2017: Kultat na Sv. Marina (Sv. Margarita Antiohiyska) v Bulgaria, Ungaria i pri bulgarite v Ungaria. – *DZYALO*, No. 10].

Мутафов, Васил 1978: Участието на българските градинари в борбата за съветската власт (1917–1977). – *Градинарство*, № 1, 37–43 [Mutafov, Vasil 1978: Uchastieto na bulgarskite gradinari v borbata za savetskata vlast (1917–1977). – *Gradinarstvo*, No. 1, 37–43].

Мутафов, Васил 2018: *Колелото на съдбата. Българското гурбетчийско градинарство (етнографски аспекти)*. Велико Търново: ДАР-РХ [Mutafov, Vasil 2018: *Koleloto na sadbata. Bulgarskoto gurbetchiysko gradinarstvo (etnografski aspekti)*. Veliko Tarnovo: DARRH].

Павлова, Виолета, Христина Карамихова, Радка Цонева 1991: *Изследвания и публикации на музейните работници (1927–1990). Биобиблиографски справочник*. Велико Търново: ИМ Велико Търново [Pavlova, Violeta, Hristina Karamihova, Radka Tsoneva 1991: *Izsledvaniya i publikatsii na muzeynite rabotnitsi (1927–1990). Bio-bibliografski spravochnik*. Veliko Tarnovo: IM Veliko Tarnovo].

Петров, Петър 1997: Съборът в Радуил. За социалистическата трансформация на един религиозен празник. – *Български фолклор*, № 3–4, 104–129 [Petrov, Petar 1997: Saborat v Raduil. Za sotsialisticheskata transformatsiya na edin religiozen praznik. – *Bulgarski folklor*, No. 3–4, 104–129].

Петров, Петър 2020: Празниците, посветени на растения, хранителни продукти и кулинарни специалитети – наблюдения и критични бележки. – В: *Съвременните кулинарни празници в България*. Велико Търново: Фабер, 77–82 [Petrov, Petar 2020: Praznitsite, posveteni na rasteniya, hranitelni produkti i kulinarni spetsialiteti – nablyudeniya i kritichni belezhki. – In: *Savremennite kulinarni praznitsi v Bulgaria*. Veliko Tarnovo: Faber, 77–82].

Пенчев, Владимир 2023: Фестивали, позоваващи се на традицията (Някои наблюдения на медийното им отразяване). – *Български фолклор*, № 1, 78–96 [Penchev, Vladimir 2023: Festivali, pozovavashti se na traditsiyata (Nyakoi nablyudeniya na mediynoto im otrazyavane). – *Bulgarski folklor*, No. 1, 78–96].

Пимпирева, Жения 2004: Съборът като социалистически празник. – В: *Проблеми на съвременната етнология*. Съст. Надя Велчева. София: ЕИМ – БАН, 132–140 [Pimpireva, Zhenya 2004: Saborat kato sotsialisticheski praznik. – In: *Problemi na savremennata etnologiya*. Sast. Nadya Velcheva. Sofia: EIM – BAN, 132–140].

Ройдева, Яна 2004: Градът, селото и модернизацията на празнично-обредната система на българите през втората половина на XX в. – В: *Етнографски проблеми на народната духовна култура*. Съст. Стоян Генчев. София: Етнографски институт с музей – БАН, 141–178 [Roydeva, Yana 2004: Gradat, seloto i modernizatsiyata na praznichno-obrednata sistema na bulgarite prez vtorata polovina na XX v. – In: *Etnografski problemi na narodnata duhovna kultura*. Sast. Stoyan Genchev. Sofia: Etnografski institut s muzey – BAN, 141–178].

Симеонова, Ана 1967: *Ханка*. София: Отечествен фронт [Simeonova, Ana 1967: *Hanka*. Sofia: Otechestven front].

Симеонова, Гатя 2000: *Традиционните празници в състояние на промяна*. София: Академично издателство „Проф. Марин Дринов“ [Simeonova, Gatyа 2000: *Traditsionnite praznitsi v sastoyanie na promyana*. Sofia: Akademichno izdatelstvo „Prof. Marin Drinov“].

Стоилова, Елица 2021: *Празници и фестивали на храните: валоризация на локалното кулинарно наследство*. Пловдив: Университетско издателство „Паисий Хилендарски“ [Stoilova, Elitsa 2021: *Praznitsi i festivali na hranite: valorizatsiya na lokalното kulinarно nasledstvo*. Plovdiv: Universitetsko izdatelstvo „Paisiy Hilendarski“].

Страхилов, Иво 2022: Наследство в преход/наследство на „прехода“? Предприемачество и нематериално културно наследство в постсоциалистическа България. – *Антропология. Списание за социокултурна антропология*, № 1, 32–67 [Strahilov, Ivo 2022: Nasledstvo v prehod/nasledstvo na „prehoda“? Predpriemachestvo i nematerialno kulturno nasledstvo v postsotsialisticheska Bulgaria. – *Antropologiya. Spisanie za sotsiokulturna antropologiya*, No. 1, 32–67].

Събева, Ася 1995: Народни обичаи на българите-градинари в Унгария. – В: *Българите в Средна и Източна Европа. Научна конференция, посветена на 80-годишнината на Дружеството на българите в Унгария*. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 103–109 [Sabeva, Asya 1995: Narodni obichai na blugarite-gradinari v Ungaria. – In: *Bulgarite v Sredna i Iztochna Evropa. Nauchna konferentsiya, posvetena na 80-godishninata na Druzhestvoto na bulgarite v Ungaria*. Sofia: Universitetsko izdatelstvo „Sv. Kliment Ohridski“, 103–109].

Събева-Юричкай, Ася 1999: Гурбетчийски празници и обичаи на българските градинари в Унгария. – В: *Българи в Унгария. Материали от научната конференция, проведена в Будапеща на 9–10 ноември 1997 година*. Будапеща: БРС, 140–148 [Sabeva-Yurichkay, Asya 1999: Gurbetchiyski praznitsi i obichai na bulgarskite gradinari v Ungaria. – In: *Bulgari v Ungaria. Materiali ot nauchnata konferentsiya, provedena v Budapeshta na 9–10 noemvri 1997 godina*. Budapeshta: BRS, 140–148].

Троева, Евгения 2011: Съвременни селищни празници в България. – В: *Светът на българина през XX в.* Съст. Георгиева, Елена, Недялка Тодорова. София: Парадигма, 52–65 [Troeva, Evgenia 2011: Savremenni

selishtni praznitsi v Bulgaria. – In: *Svetat na bulgarina prez XX v.* Sast. Georgieva, Elena, Nedyalka Todorova Sofia: Paradigma, 52–65].

Христов, Петко 2004: *Общности и празници*. София: ЕИМ – БАН [Hristov, Petko 2004: *Obshtnosti i praznitsi*. Sofia: EIM – BAN].

Чангова, Пенка 1995: Дарителството като израз на родолюбие на българите в Унгария. – В: *Българите в Средна и Източна Европа*. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“ [Changova, Penka 1995: *Daritelstvoto kato izraz na rodolyubie na bulgarite v Ungaria*. – In: *Bulgarite v Sredna i Iztochna Evropa*. Sofia: Universitetsko izdatelstvo „Sv. Kliment Ohridski“].

Янкова, Венета 2014: *Българите в Унгария – културна памет и наследство*. София: Арка [Yankova, Veneta 2014: *Bulgarite v Ungaria – kulturna pamet i nasledstvo*. Sofia: Arka].

Gillis, John 1994: Introduction. – In: Gillis, John (ed.). *Commemorations. The Politics of National Identity*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press, 3–21.

Rémiás, Tibor 2010: *Tündérkertek a Sajó mentén. A felsőzsolcai bolgárkertészek történetéből*. Miskolc: Dominium Könyvkiadó.

Валентин Воскресенски
Институт за етнология и фолклористика
с Етнографски музей
Българска академия на науките
ул. „Акад. Георги Бончев“, бл. 6
1113 София, БЪЛГАРИЯ
valentin.voskresenski@iefem.bas.bg